

stopivši danes s tega častnega mesta Vas morem zagotoviti, da imenovani odbor je v kratkem času svojega obstoja vsestransko pripravljaval pot za prihodnjo delovanje, kar boste razvideli iz sledečih poročil tajnika in blagajnika, in lahko Vam bode izmed lepega števila udov najti sposobnih mož, katerim se bo z mirno vestjo mōgla izročiti daljna, gotovo srečna osoda Matice naše. — V ta namen bodite vsi srčno pozdravljeni, posebno pa Vi, častiti učitelji, ki imate nad vsemi drugimi stanovi eminentno vednost v glasbi, ki Vam je dana taka lepa prilika bodi-si v tihem selu ali v mesticu, v hvaležnem krasnem svojem poklicu delati za vse, kar vzvišuje narod. Vam izročujemo našo deco, da je dobro odgajate in da vsajate v mlada srca seme pravega značajnega domoljuba; od Vas se nadejamo, da ostanete vedno zvesti in delavni sinovi Slovenije. Vi gotovo ne boste naših slovenskih starišev in naših otrok v naših nadah varili; od Vas posebno „Glasbena matica“ pričakuje, da jej boste vestni podporniki. (Glasovi: Hočemo!) Pristopite društvu, ali če Vam materijalno stanje tega ne pripušča, delajte, vzbujajte in nabirajte! Plačilo za trud in delo našli bode v lastni zavesti in v naši hvaležnosti. Na zdravje! (Dobro! živio!) —

Po tem začasni tajnik g. Valenta, ki je stvarnik tega društva, poroča o delovanji osnovalnega odbora in med drugimi pravi:

4. junija t. l. predložila so se pravila c. kr. dežel-nemu predsedništvu v Ljubljani in z dopisom od 14. dne istega meseca je tukajšnji magistrat osnovalnemu odboru naznanil, da je c. k. deželno predsedstvo osnovo društva pod imenom „Glasbena matica“ dovolilo. Osnovni odbor se je potem zbral prvokrat 21. julija t. l. v seji, pri kateri si je izbral začasno za predsednika gosp. Franjo Ravnikarja, za podpredsednika gosp. Antona Jentl-na, za blagajnika gosp. Franjo Drenik-a in mene za tajnika. Posvetovalo se je v seji zarad vabila k pristopu, izvolil se je odsek za razpošiljanje vabil in sklenilo se je, da se nastavijo koj poverjeniki.

V drugi seji, ki je bila 4. avgusta t. l., se je med družim sprejel tajnikov nasvet, da stopi „Glasbena matica“ v zvezo s „česko „hudbeno matico“, s hrvaškim pevskim društvom „Kolo“ v Zagrebu in s slovanskim pevskim društvom v Beču.

8. dne t. m. je bila seja združena z učiteljskim odborom, v kateri se je živa vzajemnost vzbudila med učitelji in odborom „Glasbene matice“ in se hoče tudi za dalje gojiti do nerazrušljive prijateljske vezi.

Zadnja seja osnovalnega odbora je bila dne 19. septembra; posvetovalo se je zarad današnjega občnega zbora in o veselici, katero je napravila včeraj „Glasbena matica“ čestitim gospodom učiteljem na čast.

Slavno društvo „slovenskih pisateljev“ je „Glasbena matica“ povabilo k Preširnovi slavnosti v Vrbi na Gorenškem. Vdeležili so se te slavnosti gospodje odbor-niki: Franjo Ravnikar, Drag. Žagar, Peter Grasselli, dr. Drag. Bleiweis, Anton Nedved, Franjo Drenik, Andrej Praprotnik in Vojteh Valenta.

Dosedaj je 30 gospodov prevzelo poverjeništvu, društvenikov se je dosedaj oglasilo 134, in sicer 14 ustanovnikov in 120 letnikov. Oživiljenje društva je toraj zagotovljeno; porok temu je tudi to, da so od mnogih strani došli odboru spodbudljivi pozdravi in dopisi, iz katerih se razvidi, da je rodoljubom mar za napredek narodne glasbe. Vsi časniki slovenski pozdravili so — rekel bi — navdušeno našo družbo in s krepko besedo podpirali naše prizadevanje. Hvala jim! (Živili!)

In kdo tudi ne bo prijatelj našega podvzetja, le oni ne, ki ne vé, kako neprecenljiv vpliv ima glasba do človeškega čustva in mišljenja. Vsi kulturni narodi

so gojili in gojijo glasbo, povsod častijo glasbene skladatelje in umetnike, vsi omikani narodi nabirali so in še nabirajo narodne pesmi, zakaj bi mi zaostali? (Dobro!)

Če tudi mi še nimamo glasbenih klasikov na izbiro, kakor so na priliko ruski Glinka, Serof, francoski Mehul, Gounod, laški Palestrina, Rossini, poljski Chopin, nemški Beethoven, Mozart itd., imamo vendar le vže nekoliko prav izvrstnih kompozicij domačih ali vsaj sorodnih skladateljev, kakor so: Kamilo Mašek, Davorin Jenko, Miroslav Vilhar, brata Benjamin in Gustav Ipavic, Gregor Rihar, Potočnik, Fleišman, Vavken, Anton Nedved, Anton Förster in drugi, ki so nam lepo število neprecenljivo dobrih napevov zložili, kateri so že razširjeni med narodom, ali pa še čakajo ugodnejšega časa, da pridejo v natis in med svet slovenski.

Da nimamo večega števila glasbenih umotvorov in umetnikov, tega nismo mi krivi, kajti znano je, da Slovenci ljubijo glasbo, da imajo krepke glasove in veliko naravne čuti za glasbo. Krivo je temu le to, da nam manjka v Sloveniji zavodov, v katerih bi se mogli naši pevci in instrumentalisti više izuriti in glasbeno izobrazevati. Glasbena matica mora toraj s časom, ako Bog dá srečo, na to delati, da se ustanovi v Ljubljani viši glasbeni zavod, to je, konservatorij ali pa vsaj učilnica za organiste. (Dobro!)

Prihodnjemu odboru priporočam posebno, da bi pred vsem skrbel za nabiro narodnih pesmi in za izdavo šolskih učilnih pripomočkov. Naj bi tedaj organiziral po celi Sloveniji nabiralcev narodnih pesmi, naj bi skrbel, da se dobijo spisatelji naučnih knjig, kakor so pevonauk, nauk za glasovir in navod za igranje na goslih, dalje tudi, da pride kmalu prvi zvezek šolskih pesmi na svitlo.

Prvo leto se pač ne bo moglo čestitim udom mnogo podati, vendar gotovo je, da še letos udje dobijo prvi sad društvenega delovanja.

Nadjeti se pa je, da se pomnoži število družbenikov še za veliko, ker „Glasbena matica“ je prevažna, da ne bi našla vsestranske podpore.

Konečno le še prosim čestite gospode učitelje, naj bi prav krepko podpirali to društvo, ker oni so v prvi vrsti odmenjeni delati za národno omiko; naj tedaj tudi oni skrbijo za glasbeni napredek, naj delajo kar je mogoče, da se narod uči pravilnega estetičnega petja, posebno pa, da se šolska mladina izuri v petji in instrumentalni glasbi. Ako bodo vsi učitelji slovenski v šoli in cerkvi marljivo gojili glasbo, ne bode dolgo, da postane celi slovenski narod velikansk pevsk zbor, ki bo s ponosom navdušeno zapel:

Povzdignimo krepke glase

Domovini v slavo! (Dobro! živio!)

Slovensko slovstvo.

* J. Godina-Verdelski je dovršil svojo knjigo spisano na 484 stranéh pod naslovom: „Opis in zgodovina Trsta in njegove okolice — z vrstitvijo kratkega geografičnega in zgodovinskega pregleda starih in sedanjih Slovanov, kakor še tudi kratke omembe njihove osode in omike“. — Nje zadnji, to je, 30 snopič se je razdelil te dni med naročnike. Sicer ostalo mu je, kakor nam piše, še 95 iztisov omenjene knjige, ki se dobé pri njem v Trstu (Via Farnedo v hiši šte. 28). Cena znese dva goldinarja za vsak iztis; ako pridejo pa v knjigarnicah na prodaj, bo znesla dva goldinarja in 50 soldov (krajcarjev). — Kar se tiče v „Novicah“ in še v drugih slovenskih časnikih že omenjene knjižice: „Kratek pregled vesoljnega svetá sploh, in posebno naše zemlje“, oddajal se bo odslej vsak nje iztis samo za 15, ne tedaj več za 25 soldov, kakor

dozdaj; cena se jej zniža, potem ko je imenovani spisatelj za to dobil neke podpore v denarjih od gospodov Kalistra in Gorupa v Trstu, ki sta tudi ob tej priliki pokazala, da jima je jako na srcu ležeč napredek našega prostega ljudstva.

Národne črtice.

* O sedanjih Magjarih piše v časniku „Wanderer“ neki Magjar sam tako-le: „Kdor je poznal nekdanjo Ogersko, in kdor je z nekdanjimi Magjari živel in ž njimi čutil, kar so oni čutili, ta misli, da je na drugem svetu, ako pride dandanes na Ogersko; on ne pozna Magjara več, in če ga tudi spoznava, žalovati mora. Od nekdanjih Magjarov ni ostalo drugzega nego huda strast in mnogo slabega, — kar pa je dobro in plemenito, zginilo je popolnoma ali vsaj je le malokaj ostalo. Plemenita navdušenost, žrtujoče se domoljubje, pravi ponos združen s skromnostjo, junaštvo združeno z dobrovoljnimi srcem — vse kar je bilo našim pradedom kinč — dandanes je skoro da le še pravlica. Res, da tudi sedanji rod ljubi domovino; „viših deset tisuč“ pa ljubi domovino kakor kmet svojo kravo, ki mu mleka daje in telet, pa s tem razločkom, da kmet svojo kravo dobro glešta in varuje, da mu dolgo daje mleka in telet“.

* Nemška hvalisavnost. Nedavno je prišel nek šolski nadzornik v neko novo dekleško šolo v Strassburgu (to mesto so namreč Prusi Francozom v poslednji vojski vzeli). Nadzornik zahteva od neke deklice učenke, naj mu nekoliko bere iz berila. Deklica boječe reče, da ne zna. Nadzornik hudo vpraša učitelja, kako to? Učitelj se izgovarja, da je deklica prišla še le pred malo dnevi v šolo, pa se ni mogla še dosti naučiti. Nemški nadzornik začne se hudovati nad francoskim neznanjem ter reče, da na Nemškem ni ne enega dekleta, ki bi v tej starosti ne znalo brati. „Od kod si ti, mala?“ vpraša nazadnje punčiko, ko se je nabahal o nemški kulturi. „Jaz sem iz — Lahra“, mu odgovori. „Kako, iz Lahra na Virtemberškem (Nemškem)?“ — Velik smeh na to nastane v šoli — in nadzornik odlazi z dolgim nosom.

Dopisi.

Iz Loškega potoka. (Letina; potreba mlina; čebele in novi panjovi.) Letošnjo letino morejo Potočani prištevati najboljim; ni nas zadela nobena nevihta, kakor sosedne občine hudo, in tudi škodljivi mrčesi so nam prizanesli, kajti pri nas ni bilo ne spomladi mnogo belinov, ne poleti; kdor je tedaj hotel, je gosenice po zelji lahko zatrl, kolikor jih je bilo; vendar so nekterim nemarnežem tu pa tam zelje precej oglodale. Tudi pri nas so otroci lovili celo leto metulje, pa pri vsi pridnosti jih niso mogli čez 10 tisoč nabrati; akoravno so zatirali vsa njihova plemena. Krompir, ki je poleg boba in kavelj tu poglavitni pridelek, je pa precej črneti začel. Drugače ga je obilo. Posebno lepo se je obnesel tako imenovani „amerikanec“, kterege je lansko leto sl. kmetijska družba prodajala; lep debel, bogat je, in tudi bolezní se je jako ubranil, le malo kateri se črn nahaja. Mislim, ko bi ljudje hoteli ubogati, da bi navadni krompir dovolj redko sadili, bilo bi gotovo tako dobro ž njim, ko z „amerikancem“. — Nekaj pa je, kar Potočanom veliko sitnosti, posebno letos prizadeva, to je, pomanjkanje mlinov. Imamo sicer nekaj mlinov na vodi, al ti že zdavnej počivajo zavoljo pomanjkanja vode; parni mlin na gosp. Trevizanovi tovarni pa ne zadostuje nikakor. Jako dobro bi se splečevalo, ko bi hotel napraviti še en parni mlin s stopami vred; dela bi mu ne manjkalo nikoli, in ljudem bi bilo to velika do-

brota. — Potočani se tudi radi pečajo s čbelorejo, ktera jim mnogokrat dá lep dobiček. Lansko leto je dal črni gozd, kterege je tu polno okoli, toliko paše, da so morali čebele po 3krat podredozovati, in da so celó vnuki rojili. Letos pa je druga; podrezovali menda ne bomo nič, komaj če bomo mogli čebele prezimiti, če ne bomo medú kupovali od drugod. Mrzlo poletje je gotovo temu vzrok. Meni se novi panji, ktere sem od sl. kmetijske družbe prejel, jako dopadejo in mi po njih narejeni izvrstno služijo. Jez jih delam po gosp. Porentovem načinu, ker laglje po potrebi predevam satje iz panja v panj, ko iz gosp. Šumperjevih. Zavoljo dolgih satnikov, pri Šumperjevih, pridejo polni sati pretežki, in težko je ž njimi ravnati. — V taki letini, ko je letošnja za čebele, so panji s premakljivimi satniki prav velike koristi; tako sem pomagal z dobrimi slabejim povoljno, kar bi mi drugače ne bilo lahko mogoče. Jez sem imel tudi male panjičke po gosp. Porentovem načinu napravljene; va-nje sem djal malo čbelic in eno matico; s temi maticami pa sem pozneje pomagal drugim velikim panjem, ki so pri prašenji ob matice prišli, drugače bi mi jih bilo letos mnogo poteklo. Tudi sosedni čbelarji so tožili, da so se jim matice nenavadno obilo gubile. — Čul sem tožiti nektere, da čebele ne stavijo vselej satja po satnikih, kakor bi imele, temuč da proti konci rade potegnejo sat čez dve ali tri letvice, tako, da potem ni mogoče posamesnih satov ven vzeti. Meni ni izmed 28 panjev celó nobeden tega storil, menda zato, ker sem pri vsaki letvici zdoljni rob povoščil. Upati je, da se bodo tukajšnji čbelarji vsi z novimi panji preskrbeli, ker dobiček in prednost pred navadnimi vsaki razvidi.*)

L. Abram, učitelj.

Iz Blejske Dobrave 30. sept. — Bogatega pridelka smo se letos nadjali v vsem; še jeda (ajda), ktero pri nas rada slana popari, kazala je izvrstno. A nesreča res nikdar ne miruje! Dne 26. septembra popoldne ob 3 $\frac{1}{2}$. uri se priklati silna toča ter o pol uri ves ajdov pridelek uniči; le kako nezrelo malovredno zrnice je ostalo, ktero pa zatem je v noči še slana pokončala. Gospodarji zdaj ne vedó, ali bi uničeno ajdo sekli ali želi. — Ruski lan se pri nas dobro ponaša. Leta 1870. vprvo vsejan je izrastel 4 čevlje visok; vendar pa po skušnjah vidimo, da je vsako leto nekoliko slabiji; toraj resnično, kar g. dr. Orel v 34. listu „Novic“ opominja. — Pri tej priliki si štejem v dolžnost, baronu Alfonsu Zois-u in vsem gospodom iz Mlinov očitno izustiti zahvalo za poslano zdatno podporo, s ktero se je popravila dozdej za življenje nevarna brv pri daleč po svetu slovečem slapu na Radovni (Rothweinwasserfall). S pomočjo te podpore se je vsekala na desni strani Radovne nova stezica, po kateri se pride na vrhunec slapa; napravile so se tudi klopi, in popravila sèm ter tjà slaba steza, ktera iz Dobrave pelje na Zasp.

Iz Kamnika 25. sept. — Čitalnica naša se je zadnjo nedeljo v svojih novih prostorih slovesno odprla in napravila krasno besedo. Bila je res „beseda“, ki nas spominja najboljših besed našega národnega zavoda. Vse točke v programu so jako zadovoljile obilo zbrano občinstvo. Zabavo je začel moški zbor z Jesenkovi: „Na moru“ — težek pesmotvor, pa prav dobro od pevcev naših popevan; sledil je po tem spodbudljivi govor, in po govoru smo slišali čveterospev (Jenkovo „Molitev“) jako lepo vbranih glasov, ki se je na voljo poslušalcev ponavljal. Na posled se je predstavljala vesela igra: „Čapek“ v občo zadovoljnost, in ako gg. diletantom,

*) Hvala Vam v imenu c. k. družbe kmetijske za mnogostransko marljivo Vaše prizadevanje, pospešiti blagor kmetijstva! Vr.